ПЕТРА

церковний торговельний магазин в Пряшеві

пропонує Вам:

Вел. зборник (латинкою)	80,—
Прот. Доц. П. Алеш: Історія Церкви	150,—
Православный катехизис (рос.)	10,—
Др. П. Кернашевич: Порівнююче богослов'я	112,—
Теологічний зборник — V часть	52,—
Теологічний зборник — VI. часть	73,—
Теологічний зборник VII. часть	67,—
Фенцік: Літургіка	3,80
Др. І. Качур: **Археологія (слов.)**	15,—
Др. П. Кернашевич: Пастирське богослов'я (слов.)	18,—
Гомилетика (слов.)	10,—
Наше Православіє (чесь.)	10,—
Правосл. катехизис (слов.)	9,—
Хліб души	25,—
Прот. д-р Ш. Пружинський: Вступ до Нового Завіту (слов.)	98,—
Наш час (чеськ.)	11,—
Др. Й. Шуварський: **Єпископ Горазд**	48,—
Служебник	60,—

Слідуючий номер вийде 2 січня 1981

Видає: Православна Церква в Чехословаччині у ЦВ у Братіславі. — Редакція: 080 01 Пряшів, вул. ім. Словацької республіки рад № 1, тел.: 313 79. Керує редакційна колегія. Відповід. редактор проф. Др. Стефан Пружинський, технічний редактор Г. Ференцова. — Виходить 12 раз у рік. — Друкують Дуклянські друкарні, н. п. Пряшів. Річна передплата 12 Кчс, один номер — 1 Кчс. Річна передплата для кордону — 2 долари — Поширює ПГС. Замовлення приймає кожний поштамт і листоноші. Закордонні замовлення треба надсилати на адресу PNS — Ústredná expedícia tlače, Bratislava, Gottwaldovo nám. 48. Дозволено постановою SÚTI 15/10 z 27. 12. 1972.
Číslo indexu: 49 894.

ЗАПОВІТ СВ. КИРИЛА І МЕФОДІЯ

РІК ВИДАННЯ XXIII МІСЯЧНИК ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ № 12 1980

И на земли мир...

Разнеслася песнь чудесна
Над Вифлеемом:
Песнь та спета тихой ночью
Ангельским хором.
Вот! «Слава во вышних Богу
И на земле мир»,
Людям честным, доброй воли,
Готов Божий пир.
Этой песней ангелов клир
Известил весь мір:
Родившееся отроча
Дарит міру мир!
Дарит міру мир и любовь
Всем створениям,
Чтоб зажечь блаженную жизнь
Поколениям.
Небо с землей и Весміром
Связывается,
Божественное Отроча
Всем раждается.
Эммануилом названный
Иисус Христос,
От Девы Марии рожден
Бог-Сын-Агиос.
Кому чужда эта песня,
Странный человек.
Гибель и смерть внушается
Вовсе и во век.
Кому лишь кумир златистый
Радость приносит,
Мне самому клонится,
Душу в ад бросит...

о. А. Э. Подгаецкий.

Різдвяне послання

СВЯЩЕННОГО СИНОДУ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ
В ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ

ОТЦАМ ДУХОВНИМ І ВІРНИМ ДІТЯМ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ

«Христос раждается — славите Єго!»

Будучи в дусі і молитвами з Вам, дорогі отці, браття і сестри, ми повторюємо з Вами у наших святинях на богослуженнях прекрасні, пройняті глибиною думки, слова тропаря: «Рождество твоє, Христе Боже наш, возсія мирові світ разума». Церква Христова возвіщає цілому світу радісну вість про прихід Сина Божого на землю. Його втіленням засвітило Божественне світло на землю, заполонену гріхом. Христос явився на землю і жив з людьми, однак в божестві своєму Він не відділився з Отцем і Духом Святим. В цей час Він міцно возз'єднався із человіком і розкрив перед нами завісу тайни життя і смерті, любові і миру. На землю прийшло вічне Сонце правди, Небесне Царство, повне благодаті. Божественна Дитина Христос, повитий у бідні пелени, фізично слабий, охоплював, однак, божеством цілий світ з безмежної любові до людини, желав Собі бути подібним до нас, крім гріха, щоб, будучи возз'єднаними з Його божественним світлом, сталися другим світлом, учасниками божої благодаті своїм побожним життям і вірністю Православній Церкві.

Створитель обдарував людину своїм образом. Сам Христос не лише украсився прекрасними властивостями у порівнянні з іншим творінням світу, але і виправдав грішну людину перед Божим Судом. Його жертвенні заслуги принесли нам на землю безмежну блаженність і відкрили нам браму у вічне життя після завершення наземного.

Ласкавий наш Спаситель своїм приниженням у тіло засудив гріх, який нас умертвив і увів род людський у свободу до достоїнства Божих синів за благодаттю і возз'єднав смертельне із Безсмертним.

Втіленням Христа на землі «засвітило сонце правди». Це надприродне світло «освящає кожну людину» (молитва I час.). По темній ночі ми радісно вітаємо природне світло, яке дає енергію і життя всій природі. Тим більше божественне сонце Христос нас не лише збавив від успадкованого гріха, але і дарував людям найдосконаліше естество. Це піднесене служіння людині міг зробити лиш Бог, ставши людиною. Спасти людину поза людську природу не можна було. Зло могло бути усунене у безгрішному тілі, визволеному від кожного гріха. За предвічним планом святої Трійці, «Бог послав Сина Свого в подобі гріховного тіла, і за гріх осудив гріх у тілі» (Рим. 8, 3).

Різдвом Христа людина знову увійшла в рідню з Богом (Марк. 3, 35). Людина була відновлена, очищена й освячена кров'ю Христовою і Св. Духом й опромінена Євангелієм. Минула бувша ворожнеча, Господь приніс мир на землю, а ми глядаємо цей священний мир вірою і любов'ю в Бога. Християнин, який перебуває в Божій любові, джерело любові до ближнього і її прояви знаходить в ній. Ті, які виконують завіти Божі, є «всі сини світла й сини дня» (1 Сол. 5, 5), того Світла, яке нам було розкрите в Євангелії: «Я Світло для світу» (Йоан. 8, 12), як говорив про Себе Спаситель. Це вічне світло світить мільйонам людей. Хто живе на цьому світі неформально, але з повною відданістю, той поширює між людьми мир, захищає пригнічуваних, помагає потребуючим помочі, беззахисним втікачам, голодним дітям і безлічі терплячих, позбавлених свободи від безпощадних людей, серце яких охоплене ненавистю і ворожнечею.

Від 23 до 27 серпня ц. р. у Софії проходило засідання, визначне за своїм характером, — Всесвітній парламент народів за мир у світі із усіх континентів, в якому взяла участь і делегація нашої Церкви. У відозві цього засідання, між нішим, говориться: «Жити мирно є священним і невід'ємним правом кожної людини і кожного народу. Мир в загальному є найціннішим достоїнством людства, головна умова і передумова прогресу. Здійснити соціальні, економічні і політичні права можна лише тоді, коли буде забезпечене право людини на мир, право на життя». Цей погляд захищає і наша Церква, яка бере участь в акціях на захист миру.

Злочин затьмарює розум людини, але завдяки Різдва Христового «возсія мирові світ разума». Через гріх людина позбавилась внутрішньої благодаті Св. Духа, із-за того притупляється її розум. Але коли небо відвідало людей, Христос розкрив їм тайну своєї мудрості (1 Кор. 2, 7, 10). Це благодатне світло освітило розум апостолів, які проникли в глибину тайни Божественного

видіння. І ми будемо намагатися досягти того, щоб статися храмами Св. Духа своїм побожним життям. Ми пересвідчені, що в наших серцях перебуває Св. Дух, бо в противному разі ви, дорогі отці, браття і сестри, не витримали б тяжке випробування з-перед 12 років і залишились вірними Православній Церкві, в якій покірно йдете дорогою спаси.

В цих благословенних днях щиро помолімся Божественній Дитині Христу, щоб нам як Цар миру допоміг досягти тривалий фізичний і духовний мир і щоб вплинув на серця людей, що поступають проти мирного життя. Ряди прихильників миру все ростуть і це нас пересвідчує, що переможе тривалий і справедливий мир над силами зла — війни.

З почуттям щирої любові посилаємо наше вітання духовенству і віруючим побожним членам Православної Церкви в нашій країні з нагоди славного свята Різдва Господа нашого Ісуса Христа і з нагоди наступаючого Нового року. Молимось до нашої Божественної Дитини Христа за наше здоров'я, щастя, радість в родинах і мир. Най благословить нас наш ласкавий Спаситель і в наступаючому Новому році і най дарує землі мир і спокій. Най розквітає і міцніє наша Церква і країна своїм гігантським будівництвом. Най покриває нас Божа Дитина Христос покровом своєї багатої благодаті.

Від усієї душі Вас люблячі архіпастирі моляться за Вас до Господа Бога.

Прага. Різдво Господнє 1980/81 рр.

ХРИСТОС РАЖДАЕТСЯ, СЛАВИТЕ ЄГО!

† Дорофей,
митрополит Празький і всієї Чехословаччини

† Николай,
єпископ Пряшівський.

† Никанор,
єпископ Михалівецький.

Николай чудотворец

«Правило веры и образ кротости, воздержания учителя яви тя стаду твоему, яже вещей истина. Сего ради стяжал еси смирением высокая, нищетою богатая, отче священноначальниче Николае, моли Христа Бога спастися душам нашим».

Такими словами прославляет Святая Церковь великого Святителя и Угодника Божия Николая чудотворца, архиепископа Мир Ликийских.

Имеется много сказаний о его жизни и еще больше сказаний о его посмертных чудесах. Свидетельства о его помощи людям, с молитвой к нему прибегающим, не иссякают во всем христаинском мире. Много было славных святителей в Церкви Христовой, много из них причислено к лику святых. Но одним из наиболее чтимых является Святитель Николай, великий угодник Божий, великий молитвенник и заступник за всех обидимых, скорый помощник всех находящихся в бедах и опасностях. Имя святителя Николая почитается во всем христианском мире. Его чтут не только христиане, но и иноверные. Все сказания, относящиеся к святителю Николаю, являют нам именно образ самоотверженного служения.

В малом и в великом он всецело отдается тем, кому служит. Нет такого храма, где бы не было его иконы.

Житие Святителя Николая известно каждому православному христианину.

Избранный на кафедру города Мир Ликийских, Святитель Николай неутомимо проповедывал Слово Божие, творил дела милосердия и стал живым примером веры и образом кротости для своих пасомых. Во всем хранимом предании о Святителе Николае нет никаких противоречивых черт. Одно сказание дополняет другое, и можно сказать, что в сонме чтимых святых немного таких, кто предстоял бы сознанию верующих как столь живое лицо. Будучи кротким, он ревностно защищал от ересей чистоту Православия.

Предание сохранило нам повесть о том, как он в гневе вышел из себя, обличая еретика Ария за его нечестивое учение о Сыне Божием. Собор епископов наложил на него запрещение за такую горячность. Но после того повторилось то видение, которое было при призвании его на епископское служение: Господь подал ему Евангелие, и Матерь Божия простерла над ним Свой Омофор.

И отцы Собора поняли, что Господь прощает ему его поступок и снова призывает пасти Церковь Свою. Так он продолжал

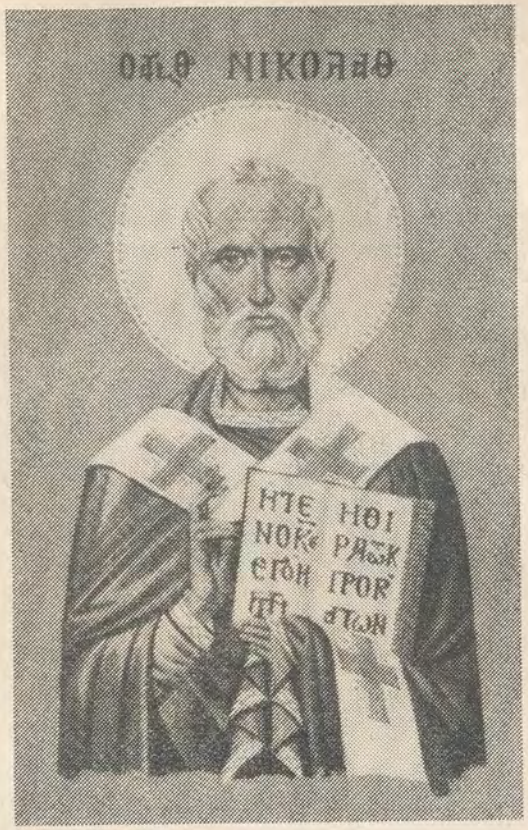

дальше пасти стадо свое, охраняя его от еретиков, как бережно охраняет пастырь овец своих от волков.

Он был для своих пасомых правилом веры и образом кротости, а также и провезвестником истины. И вера эта была простая, безыскуственная, наследованная от отцов еще от времен апостолов. Будучи приемником мужей апостольских, он был вместе с тем, как говорят о нем богословы, и приемником их простоты по вере. Подобно им, он поставлял совершенство христианского благочестия не в том, чтобы углубляться в непостижимое, но чтобы вернее исполнять познанное. Подобно им, он ценил веру не по словам, а по делу.

Мыслить так, как мыслят все истинно верующие, учить так, как учили отцы предшествующих веков, — вот тот царский путь, коим святой Николай шел и вел свою паству.

Будучи живым примером веры и образом кротости, он был для всех учителем воздержания. И об этом повествует его житие. Святитель Николай происходил из простого и незнатного рода и, может быть, поэтому еще при жизни своей был он любим простыми людьми. Но главное было в том, что он всегда был всей своей душой с простыми, обиженными, угнетенными и обездоленными. В житии его мы можем читать, как часто он являлся на помощь как раз в тот момент, когда уже готовился быть произнесенным несправедливый приговор.

На своем высоком посту Святитель Николай умел сохранять и истинно христианское смирение, которое его не унижало, а, наоборот, возвышало в глазах людей. Он был высок в своем смирении, что сказано в тропаре, составленном ему. Он был и неимущь, так как все свое богатство раздал бедным. Но в этой нищете он был воистину богат духовным богатством. Всем, читавшим его житие, известно, как он, еще будучи пресвитером, спас от позора дочерей одного обедневшего и безрассудного отца тем, что «узельцы три злата таяся подал еси!» (слова акафиста).

И по кончине своей он не перестал быть заступником пред Богом за всех сущих в бедах и напастях. К нему прибегали люди с молитвой во время кораблекрушения, и он являлся, сам становился за кормило и выводил корабль из шторма.

Ему молились обнищавшие, впадающие в искушение пойти от голода по злому пути, и Святитель Николай всегда подавал помощь.

От древности дошли до нас иконописные изображения Святителя Николая, на которых он иногда изображается во весь рост. Иногда он изображается во весь рост в полном епископском облачении, то есть в фелони, которую носили в древности епископы, и с омофором на плечах. В одной руке он держит изображение церкви, в другой меч. Так символически характеризуется на иконе его епископское служение как архипастыря, блюстителя Церкви Божией и носителя власти, данной апостолам и их приемникам — епископам Самим Господом Иисусом Христом. Но большею частью изображается он по пояс в фелони и с омофором, а над его головой с двух сторон — Спаситель и Божия Матерь, как было это в обоих видениях, означающих избрание его на святительское служение: Господь простирает Свое Святое Евангелие, а Богоматерь — омофор. Это изображение говорит не только о самом небесном явлении, но и о том, что Святитель Николай своей жизнью и своей пастырской деятельностью исполнил Христово Евангелие, и во образе Пастыреначальника нас вместе с омофором на своих плечах каждое «заблудшее и горохищное овча», дабы привести его к Богу.

Об этом говорит кондак Святителю: «В Мирех, святе священнодействитель показался еси; Христово бо, преподобие, Евангелие исполнив, положил еси душу твою о людех твоих и спасл еси невиновных от смерти. Сего ради освятился еси, яко великий таинник Божия благодати».

† НИКОЛАЙ,
епископ Пряшевский.

З нами Бог...

На цілому світі на свято Різдва Ісуса Христа всі православні віруючі співають: «С нами Бог, разумійте язиці, і покаряйтеся: яко с нами Бог». З натхненням вони співають і дальші пісні на честь цього свята, що сповнилось желання людини і завіт Божий, що Бог зступив у Своєму Сині на землю і перебуває між людьми. Людство мріяло видіти Бога і відчувати Його між собою. Сповнилося це у Віфлеємську ніч. Принесла Його Божа Любов, бо Бог так любив світ, що і Сина Свого послав на цю землю і Він залишився між нами у Св. Євхаристії, в любові і братерстві.

На цю жертвенну любов віруюча людина ніколи не сміє забути, бо Бог не лише принизився і стався подібним у Свому Сині, але і скрився у виді Хліба і Вина, Євхаристії, щоб завжди бути між нами, щоб ми завжди могли приймати Його Тіло і Кров. І ми радісно співаємо, як віфлеємські пастирі: «Слава во вишніх Богу і на землі мир...» за цю жертвенну і щедру любов.

Бог завжди є між нами, якщо в нашому серці панує любов, якщо любов є у нашій родині, місті, селі, народі, то лише тоді можуть сповнитися слова різдвяної пісні «С нами Бог».

Італійський письменник Г. Папіні, автор книжки «Життя Христа» був довго без Ісуса Христа і св. Церкви, а пізніше віддалився у самоту і в заключенні книги описує моральний бік світу: кожен ненавидить, кожен гарбає, егоїзм, гнилість, кров всюди і нарешті він звертається з глибокою молитвою до Ісуса Христа і просить його, щоб знову прийшов поміж людей. На цьому ясно доведено, до чого веде життя, коли нема достатньо любові, а тієї любові нема ніколи досхочу.

Коли ми задумуємось над значенням свята Різдва і коли хочемо, щоб воно не лише зовні яскравіло, то ми зобов'язані вникнути у глибину суті цього свята, свята любові, миру і братерства. Не сміємо не помічати, як ці начала застосовуємо не лише під час свята, але і в буденні дні. Чи ми випадково не знещестили

образ Божий і достоїнство своєю ненавистю і грабіжництвом, чи ми засвідчили своїми ділами і життям, що всі ми діти Божі і одного Отца Небесного. Чи ми не мали би просити, щоб Спаситель Ісус Христос не лише народився в наших серцях, але і знаходив більше місця в наших серцях, щоб ми краще розумілися, брат із братом, син з батьком, донька з матір'ю, щоб ми з любов'ю жили з кожним. Щоб ми публічно не боялися сповідувати віру в Бога, не ганьбилися за Ім'я Боже, за православну віру, не забували про свій храм і щоб ми вчили самі себе і своїх дітей вірі в Бога.

Лише в такому разі наші різдвяні свята стануть для нас теплими і радісними, лише тоді вони будуть такими, коли в наших душах народиться Ісус Христос і коли знайде там своє постійне місце, а ми це докажемо своєю любов'ю до всіх і до всього Божого творіння. Тоді Різдво буде таким, яким його вінчували вже наші діди і прадіди нам і нашим нащадкам. Тому просім Ісуса Христа, щоб Він прийшов поміж нас, нечестивих, неблагоразумних, недоброзичливих, нерозважних, щоб прийшов Він і вступив у наші серця, родини, міста, села і на наші робочі місця, як Він прийшов колись у бідненьку віфлеємську колибу. Це нам принесе найбільшу радість і щастя.

Прот. Штефан Горкай.

„Дали Ему имя Иисус (Лука 2, 21)

«Великая благочестия тайна: Бог явился во плоти...» (1 Тим. 3, 16).

Великая тайна рождения Сына Божия от Пресвятой Девы Марии, сокровенная от лет вечных (Рим. 14, 21), утаенная даже от самых небесных Ангелов (Еф. 3, 10), открывает Господь Бог через уста св. пророка, который говорит: «Се Дева во чреве приимет и родит Сына и нарекут Имя Ему: Эммануил, что значит: С нами Бог!» (Исаия 7, 14). Св. пророк Божественным Духом предсказал то великое событие — рождение Иисуса, Которого будет встречать земля — род людской и торжественно прославлять Родившагося на земле своего Господа этими, наполненными духовным восторгом, словами: «С нами Бог!», которые означают всю сущность величайшего события — рождения на земле Сына Божия.

Этим преславным и чудесным событием люди должны были увидеть величайшую к нам Божую любовь.

Слово Божие нам говорит, что было время, когда первые люди наслаждались счастьем на земле, не знали ни болезни, ни скорбей, ни смерти. Величайшим наслаждением первых людей до их грехопадения было видеть лице Господа Бога своего своими телесными глазами и беседовать с Ним!

Но после того, как человек осквернил себя грехом, Лице Божие скрылось от глаз человеческих, «Бога не видел никто никогда» (Иоан 1, 18).

Когда Архангел Гавриил благовестил Пречистой Деве рождение Сына Божьего, то он сказал: «и родиши Сына и наречеш Ему Иисус» (Лук. 1, 31), а когда позже св. Иосиф видел во сне Ангела, и тот ему сказал, что Пречистая Дева «родит Сына и наречеши имя Ему Иисус» (Мат. 1, 21).

В имени Иисус открыта безвестная и тайная Премудрость Божия. Это Имя, как солнце, озарило своим сиянием свет, как об этом говорит и пророк: «Возсияет нам боящимся имени Моего солнца правды». Имя Иисуса привело ангелов в удивление, обрадовало род людской, устрашало бесов. Это Имя устрашает князя тьмы, разгоняет мрак идолопоклонства и вместо него возсияет свет благочестия.

Трудно людскому слову высказать целую святость и славу, и силу имени Иисуса. Оно сладко и драгоценно сердцу христианина, ибо в Нем есть всякая надежда наша и спасение.

Прот. Василий Мандзюк.

Зима

«Хвали Господа, Єрусалиме, прославляй Свого Бога, Сіоне... Дає сніг, немов вовну, розпорошує паморозь, як порох. Він кидає лід Свій, немов ті кришки, — і перед морозом Його хто устоїть? Та Він пошле Своє слово, — та й розтопить його, Своїм вітром повіє, — вода потече» (Пс. 147, 1, 5—7).

Яка прекрасна зима, її сніги, морози й іній — ось образ природи в зимній період, накреслений Богом інспірованим царем і пророком Давидом, а то так живо і вірно, немовби креслив природу не своєї рідної святої землі, де він сам жив і де зима майже не є, але зиму у нас, в нашій природі. Таким чином і сніг, і мороз, і іній для нас всіх добре знайоме й улюблене нами від дитинства. З якою радістю по довгій, вогкій, дощивій осені, по непрохідних болотах вітаємо перший сніг, сніг біленький, ніжний, пухкий, м'який, тішимось прекрасному вбранню, яким іній прикрашає наші ліси, сади і поля, та і наші житла, прикрашаючи їх немовби прозорими діамантами і різноманітним дорогоцінним камінням, що відбивають різні кольори в променях Сонця. З яким смаком ми вдихуємо свіже, чисте, морозне повітря! Тоді нам дихається легше, і чуємось здоровішими; і таким чином з наступом нової зими тішимось на мрійливо очікувану і бажану благодать Божу. «Слава Тобі, Господи, що обдарував нас новим снігом», — закликає богобійний християнин, виходячи вранці перед будинок.

Так, правду каже той християнин, який вірить, що сніг посилає нам Господь Бог. «Хвали Господа, Єрусалиме, прославляй Свого Бога, Сіоне. Дає сніг, немов вовну...» Сніг — це справді дар Божий, благодать Божа для нас усіх. Без нього наша земля глибоко замерзала б і мороз знищив би все сім'я, всі поля, засіяні озиминою. Сніг у цьому випадку служить як теплий одяг землі і в холодний період зимових морозів.

Гарно цар Давид порівнює сніг із вовною — з ніжною, м'якою, білою вовною, постриженої з овець. Земля в зимових місяцях спить, відпочиває, зморена літнім намаганням і працею, сплять і засіяні площі, луки і сади, словом заснула вся природа, і ось мудрий і милосердний Господь зберігає її сплячу й старанно одягає й покриває снігом, немовби одягом — захистом від твердих морозів. Без цієї пречудово виткaної ризи не лише зерна і молоді слабі рослинки загинули би, але загинули би і самі дерева та їх корені; під снігом декотрі рослини зберігають і свою зелень. Так премудро все влаштовано в Божій природі. Тож, хвали свого Бога, чоловіче, бо Він дає сніг, як вовну.

Однак хтось скаже: для чого доброго служить нам оця зима, її морози і холодні дні та ночі? Чи не було б кращим для нас вічне літо із своїм немінливим теплом, як то буває у теплих краях, де сніг майже не знають?

Для кожної області, країни, для кожного місця на нашій земній кулі призначив Бог протягом року в житті природи свої закони і порядки. Земна куля влаштована Богом так, що в одних країнах є вічне літо, в той час як в інших — зима. Сама земля цих літніх країн не потребує відпочинок, в той час як для землі зимній відпочинок у нас необхідний. Без нього всі потрібні елементи, необхідні для проростання рослин, не створювались би, урожай підупадав би, і саме в зимному періоді наш Створитель відновлює її сили для урожаю в наступному році. Осінній дощ, зимній сніг і весняне отеплення, наслідуючи одне за одним, допомагають розкладу різних решток рослин і речовин, і таким чином створений грунт є підживленням для землі. І самий сніг підтримує гноєння землі. Недаремно старі люди помітили, що коли взимку багато снігу, то влітку можна очікувати багатий урожай. Навесні сніг розпорошує землю, відчищує з неї різну нечисть. Таким чином, коли ми спокійно собі відпочиваємо взимку від літніх робіт, Господь непомітно без нашого запричинення, намагання і праці готує наші поля і луки для майбутнього урожаю.

Однак, чи взимку відновлюється лиш сама земля? Як рослини і звірята, так і людина має користь із зимніх місяців. Хто лише не відчув влітку під час спеки на своєму тілі якусь втому, малатність і послаблення?! Взимку, навпаки, ми почуваємось, як правило, сильнішими, свіжішими й енергійнішими. Тож тому прославляймо Бога нашого Створителя й Отца Небесного, Який «дає сніг, немов вовну, розпорошує паморозь, як порох». Адже в сипкому снізі, хурделиці чи кристальному інеї Бог посилає нам Своє небесне благословіння. Тому славімо свого Створителя, Який «кидає лід Свій, немов ті кришки», як ту манну, яку послав жидам у пустині і яка нагадує той лід — іній.

Благодарні зимові морози служать і тому, щоб прочищували воздух від хворобливих зародків. «І перед морозом Його хто устоїть?» Як нам відомо з недавнього минулого, різні

пошесті й інфекції послаблялись якраз в цих зимових місяцях. І так в холодному подуві зимових морозів відчуваємо мудру і всеблагу любов Божу до нас, Його творінь.

Однак подивімся уважніше на ті сніги, на той іній, що так яскраво виблискують і мерехтять на сонці. Яка ж краса в укладанні цих незлічимих різноманітних зірочок і хрестиків, що так щедро сиплються із хмар через щедру руку Отца Небесного. Жоден митець не може ані лиш подумати на зображення такої красоти! Все це мудро пристосоване своїй меті: без цих пухких криличек сніг лежав би на землі в густій непрохідній тяжкій верстві; між ними не було б місця для воздуху, який дає тепло цій пухкій покривці землі. Без них папір'я інею не утрималось би на рослинах, без них сніг топився б лиш дуже помали... Коли ж взимку подивитесь на ширінь засніжених просторів, на грубий лід рік і озер, підсвідомо подумаєте собі: скільки треба тепла, щоб все це розтопилось і перетворилось у воду?! Однак у Бога все готове: настане з нетерпінням очікувана весна і Він «пошле Своє слово», Своє Боже слово і розтопиться все, «вітром повіє», теплим, південним вітром весняним — «вода потече»... І так протягом двох-трьох тижнів не залишиться ні слід за засніженими полями і до дня світлого свята Воскресіння Христа воскресає оживлена природа: по долинах стікають ярні потічки, поля і луки зеленіють, ліс одягається у нове вбрання, і на славу Божу заспівають окрилені співаки — пташки Божі... Співаймо з ними і ми, розумне творіння Боже, і прославляймо Господа, Сина Божого. «Якби ви найшли людину, — говорить єпископ Ігнатій, — яка б не мала уяви про переміни періодів року і якби ви привели того скитальця взимку у сад і показали йому голі дерева і розказали про ту красу, до якої одягнуться навесні, тоді замість відповіді лише задивився б на вас і усміхнувся б: таким нездійснимим сном йому б здались ваші слова! Але голі галузки дерев з переконанням твердять: «Ми оживемо, вкриємось листям, квітами і плодами: чи, може, не оживуть сухі кості людські в часі своєї весни, в день загального воскресіння?» І вони оживують, одягнуться в досконаліше й прославлене тіло і так в новому виді подібно вступить у нове життя. Так як дерева, що не витримають міцні морози і після висхнення навесні рубаються на паливо, так і грішники, які залишили Бога, будуть кинені у незгасаючий вогонь...» (Твори єпископа Ігнатія, І том).

Таким чином зима і після неї наступаюча весна повчають нас про правду воскресіння із мертвих. Бог є всемогутній, Він усе може, чудес у Нього нема. Але для нас і весняне воскресіння природи є чудом прекрасним, чудом Божим, на яке ми, на жаль, іноді дивимось легковажно, байдуже!.. Чому така байдужість? Чи, може, не тому, що і наша душа заснула мертвим сном чудеса Божі і молися! Молися із безтурботності і легковажності, як сплять взимку ті бездухі дерева? Чи, може, не тому, що наші серця охололи в любові до свого Бога Створителя, як холодні ті застиглі води в ріках? Пробудись, душо в дрімотах, розкрий очі! Дивись на страхом своєму Створителю, щоб і тебе вмив водою каючих сльоз і обілив, як сніг, згідно з Його словами: «Коли ваші гріхи будуть як кармазин, — стануть білі, мов сніг» (Ісаія 1, 18).

З «Троїцьких листів».

Підготував прот. П. Корманик.

Всесвітній парламент народів за мир

У головному місті Болгарії Софії відбувалась одна з найбільших цьогорічних міжнародних подій — Всесвітній парламент народів за мир. Вулиці міста були прикрашені транспарантами з написами на всіх мовах світу, державними прапорами країни, яка організувала зустріч, і синіми прапорми, що символізують мир.

У засіданні всесвітнього парламенту взяло участь два з половиної тисячі представників з більше як сто тридцяти країн світу. Представники руху за мир приїхали в Софію з метою не лише допомогти зберегти дух і літеру Заключного акта, підписаного перед п'яти роками в Хельсінкі, але і дати новий імпульс до дальшого поширення довіри у стосунках між державами з різним суспільним устроєм. Широкий спектр софійських зустрічей охопив і проблеми боротьби за економічну незалежність і новий економічний порядок, проблеми енергії й оточуючого середовища, боротьби за національне визволення, демократію й економічну незалежність.

Делегацію нашої Православної Церкви очолив владика митрополит Дорофей. Супроводив його митр. прот. д-р Ярослав Шуварський. 22 серпня 1980 р. на софійському аеродромі нас вітав владика Ловечський Григорій і архімандрит Йосиф, які нас супроводили протягом цілого періоду нашого перебування в місті миру — Софії. Наша делегація була розквартирована в готелі «Рила». Коротко після нашого приїзду нашого владику митрополита Дорофея в його покоях відвідав сам Святійший Патріарх Болгарії Максим, щоб особисто вітати нашого владику і таким чином виразити велику радість, що наша делегація прийняла запрошення Болгарської Церкви взяти участь у Всесвітньому парламенті. Увечері наша делегація зустрічалася з Святійшим Патріархом Московським і всієї Русі Піменом і з Блаженнішим архієпископом Кіпрійським Хрисостомом.

Всесвітній парламент народів за мир розпочався у вівторок, 23 серпня, о 10 год. пленарним засіданням у софійському залі «Універсіада». Президія Всесвітньої Ради Миру, представники національних, мирних і національно-визвольних рухів, міжнародних організацій і представники релігій світу привітали на трибуні почесних гостей — Главу Державної Ради БНР То-

дора Живкова. На трибуні сиділи також: Л. Корвалан, Я. Арафат, генерал Франціско де Коста Гомез, бувший президент Португалії, Патріарх Пімен, особи, яких надміру поважає весь прогресивний світ і які все своє життя присвятили боротьбі за справедливість, мир і соціальний прогрес.

Всесвітньому парламенту народів за мир президент ЧССР д-р Густав Гусак надіслав вітальну телеграму, яку на засіданні зачитав керівник чехословацької делегації і член Президії Всесвітньої Ради Миру і заступник голови ЦК НФ ЧССР проф. Травнічек. У цьому посланні президент нашої республіки запевнив учасників парламенту миру, що ЧССР буде і надалі поряд із соціалістичними країнами і разом з усіма прогресивними і демократичними силами послідовно допомагати зміцнювати мир, розрядці і міжнародній безпеці, буде намагатись припинити гарячкове озброювання і буде боротись за роззброєння. Далі, було зачитано послання Генерального секретаря ООН Курта Вальдхайма, вітальне послання Л. І. Брежнєва і багатьох чільних представників держав із усіх континентів.

Главою Всесвітнього парламенту за мир був обраний Ромеш Чандра, який констатував, що прості люди всього світу дали своє довір'я делегатам Всесвітнього парламенту, який вирішить про те, яким дальшим напрямом піде рух за мир. «Буде це дорога вирішальної боротьби проти небезпеки нуклеарної катастрофи. Ми зійшлися в Софії з рішучістю, що скажемо НІ! нуклеарній війні. 1981 рік буде роком нової розрядки напруження, нових перемог в боротьбі за мир. Софійський Всесвітній парламент мусить бути кроком вперед. Ми переможемо, якщо будемо єдиними, побудуємо новий світ, якщо будемо єдині».

У середу ввечері відбувалось друге пленарне засідання Всесвітнього парламенту народів за мир. Проходила дискусія до пропозицій Відозви Всесвітнього парламенту народів за мир. В цій дискусії виступав глава Руської Православної Церкви Його Святійшество Патріарх Московський і всієї Русі Пімен. Глава Всесвітньої Ради Миру Ромеш Чандра закликав всіх присутніх делегатів підтримати і погодитись з наведеним документом, який має мобілізуючий імпульс для всього всесвітнього руху за мир. Всі присутні у великому залі софійської «Універсіади» встали і довготривалим бурхливим оплеском привітали одноголосно прийнятий спільний документ — Відозву Всесвітнього парламенту народів за мир.

У четвер, 25 серпня, Всесвітній парламент продовжував роботу на трьох форумах про главні проблеми нашої сучасності — загальне роззброєння і небезпека війни. В ході засідання наша делегація зустрілася і мала можливість говорити з визначними представниками руху за мир Чехословаччини — з проф. Томашом Травнічком, проф. Б. Швесткою, Густою Фучіковою, з чехословацьким космонавтом В. Ремеком. Далі, ми зустрілися з представниками Всесвітньої Ради Церков, Християнської Мирної Конференції на чолі з владикою Філаретом, з представниками православних церков з Югославії, Румунії, Польщі, Індії, Ефіопії і т. д. Дообідній час

був визначений на прийом нашого владики Дорофея у супроводі отця Ярослава Святійшим Патріархом Болгарським Максимом у його резиденції. Прийом був надміру сердечним і дружнім, що виражало сестерську любов обох слов'янських православних церков. Владика Дорофей передав Його Святійшеству пам'ятний дар з ЧССР — прекрасну різьблену вазу. Патріарх Максим подарував владикові митрополиту і нашій Церкві ікону Богородиці. Ввечері Патріарх Максим для всіх представників релігій влаштував урочисту вечерю.

26 серпня проходило дальше засідання Всесвітнього парламенту народів за мир. Делегати займались питаннями порушування прав людини і злочинами проти людяності, питаннями розвитку науки і культури. Релігійні представники з усього світу зійшлись за округлим столом, щоб із своїх віроучних позицій підтвердили щире стремління за мир і рішимість боротьби проти війни. В дискусії за круглим столом релігійних представників виступав і наш владика митрополит Дорофей і його виступ був прийнятий з щирим порозумінням і оплесками. Ввечері Патріарх Максим для учасників круглого стола влаштував коктейль. У суботу відбувалось заключне засідання Всесвітнього парламенту народів за мир. Понад дві тисячі делегатів із 134 країн, заступаючих міжнародні неурядові і міжурядові організації, заступники національний організацій за мир, політичних партій, церковних, громадських і культурних організацій і установ, ухвалило на заключному засіданні Хартію Всесвітнього парламенту народів за мир, заключення і резолюцію, які пред'явили голови окремих комісій. Делегати глибоко стурбовані погіршенням ситуації в світі і всенаростаючими тенденціями використання сили або загрози силою для бойкоту і блокади і для психологічної війни, що напружує міжнародні відносин, глибоко стурбовані безмежним наростанням озброювання в світі і виразили розчарування з приводу безвідповідальної політики, яка веде до дальшої інтенсифікації нагромаджування зброї, стурбовані фактом, що життєве, соціальне, економічне і політичне коло проблематики загострилось в результаті наростання витрат на зброю. У Софію прибули і діти з різних держав на визначну акцію СОФІЯ '80, влаштовану з нагоди річниці минулорічної І Всесвітньої зустрічі дітей «Прапор миру», основною думкою якої було і є підтримати зусилля за такий світ, в якому б ніде діти не голодували, в якому б вчилися, гралися і жили в мирі і безпеці. Ця міжнародна мирна дитяча акція під захистом ЮНЕСКО відбувалась в Софії на підтримку Всесвітнього парламенту народів за мир. Діти з усього світу поздоровили останній день засідання учасників і передали їм послання, адресоване всім людям доброї волі з закликом зберігати мир у світі.

У заключній промові Глава Всесвітньої Ради Миру Ромеш Чандра сказав: «Ми голосували за Хартію народів за мир, ми голосували за мир».

На заключення засідання Всесвітнього парламенту Голова Державної Ради БНР Тодор Живков влаштував для всіх делегатів рецепцію.

У неділю, 28 серпня, відбувалась урочиста св. Літургія у кафедральному

храмі св. Олександра Невського, в якій взяли участь всі православні делегації і Священного Синоду Болгарської Православної Церкви. Веденням всього богослуження був повірений наш владика митрополит Дорофей і митрополит Філарет, Екзарх України, разом з єпископами св. Синоду Болгарської Церкви і за присутності Патріарха Пімена та Патріарха Максима. Всі присутні, як ієрархи, священики, так і вірники, дякували у своїх молитвах за те, що вдалося делегатам парламенту прийняти програму руху за мир у світі на наступні роки. На заключення богослужень до вірників говорив слово Патріарх Максим і Патріарх Пімен, закликаючи всіх присутніх, щоб невтомно боролись за укріплення миру і безпеки у світі.

Патріарх Максим для всіх церковних і релігійних представників влаштував прощальний обід.

Наша делегація ще в той же день повернулась у Прагу.

Митр. прот. д-р Ярослав Шуварський.

Современные этические задачи христиан

(ТЕЗИСЫ К ВСЕМИРНОМУ ПАРЛАМЕНТУ МИРА ОТ ПРАВОСЛАВНОЙ ЦЕРКВИ В ЧЕХОСЛОВАКИИ, СОФИЯ, 23—27 СЕНТЯБРЯ 1980 Г.)

1. Этика христианина является делом не только личным, семейным или же религиозным, но она должна простираться и на общественную деятельность, стать отзывчивой на запросы дня. Поэтому на Церкви, в которую входят люди, состоящие также гражданами светского общества, лежат общественные задачи и они несут ответственность за мир, безопасность и благоустройство свего народа. Прежде всего это касается религиозной области той или иной церкви. Государственный строй, который в своем развитии опирается на идею гуманных усилий в области морали и нравственности, то есть — искреннее отношение к человеку и его жизненным потребностям в этой форме общественного сознания отражается один из основных принципов Евангелия. Здесь Церковь не должна забывать о своей задаче воспитания своих членов, чтобы они, носящие християнское имя, были достойными членами такого гуманного своего общества. Церковь объединяет людей с Богом, в то же время она объединяет людей между собою. Такое в узком смысле слова понятие может проникнуть в широкие слои народов земного шара для их искреннего братского сосуществования, служащего на их общее благо. Особенно в настоящее время христиане озабочены в объединении раздробленного человечества, а не покланяться «золотому тельцу» личного обогащения.

2. Каждый человек имеет вышшее назначение на земле. Также и христианин должен чтить свое звание, быть отзывчивым ко всему, что его окружает, к реальному и существенному, но и на «злободневные вопросы». Гонка современного вооружения массового истребления и кровавые военные конфликты в отдельных регионах мира повергают мир в опасность

всеобщего несчастья. Результаты изысканий ума, величайшего дара Божия, в системе империализма не используется благоразумно на созидание ценностей и новых тайн открытий природы на пользу человека, а скорее во вред ему. С другой стороны, в определенных государственных системах рядом с роскошью пребывают многие люди и целые народы в крайней нищете, в невежестве, в колониальном и полуколониальном рабстве, в политической, национальной и экономической зависимости от капитала богатых.

3. Переоценка такого недопустимого положения обеспечит жизненные права и условия для угнетенных, совершенно переменит лицо земли к лучшему на радость всем. Наша общая ответственность велика, наши общие задачи огромны, ведь в наше время военные арсеналы переполнены средствами уничтожения человека и всех его культурных достижений. Вот где опасность для всего человечества. Мир разделен на две части: одни угрожают войной, а другие воюют за мир и против войны. Нам больно и мы стыдимся за тех христиан, которые одобряют гонку вооружения, содействуют «холодной войне» и поддерживают рассовую дискриминацию.

4. Следовательно, задачей христиан является созидание справедливого общественного строя на благо человечества и братских связей с остальными народами. Только справедливость гуманна, только она одна в конце концов восторжествует. Наша жизнь может измениться, но справедливость остается той же и будет изобличать ее нарушителя. Ибо справедливость есть вышшее условие нравственной жизни и, прежде всего, она ведет християнина к добродетельной жизни. Справедливость обеспечивает открытые дороги во всем мире. Если бы соблюдалась справедливость на свете, то мы сегодня не пребывали бы в тревоге за человечество, которому угрожает судьба Хиросимы и Нагасаки. К сожалению, такое положение дела.

5. Для Православной Церкви в Чехословакии борьба за укрепление справедливого мира на земле не является чуждой проблемой. Наоборот, считаем одной из главных задач вносить свой вклад в это священное дело. Прежде всего в этом нас убеждает Основатель Церкви Христос, Который через Евангелие призывает человечество: «Мир имейте между собою» (Марк. 9, 50). Во-вторых, наша Церковь во время оккупации нацистами претерпела полную ликвидацию; епископа Горазда с несколькими священниками было суждено и расстреляно в 1942 г., а сама Церковь была поставлена вне закона.

6. В интересах человечества, которое находится в смертельной опасности, миротворческие силы принялись за дело, за разрядку и переговоры в разоружении. За это священное дело крайне необходимо приняться всем людям доброй воли. Християнская Мирная Конференция, членом которой является и наша Церковь, стремится мобилизировать християн мира и иных религий, чтобы все они единомысленно увеличивали конструктивное миро-

творческое объединение. Без взаимного диалога между религиями, укрепления любви и взаимного примирения не может быть благословения Божия на них и успехов в их начинаниях.

Человеческая жизнь без уверенности в свое настоящее будущее не радостна, но неустанно тревожна. Это хорошо поняли многочисленные делегаты настоящего высокого собрания, форума мира. Со всех уголков мира сошлись в сию мирную, прекрасную, розами благоухающую страну Народную Республику Болгарии, делегаты, чтобы взаимно обсудить неотложные задачи, стоящие перед всем человечеством — мобилизировать все силы мира за неотложное проведение в жизнь заключительный Хельсинский документ с 1975 года во всех его аспектах. Некоторыми кругами и даже странами на Западе делается все, чтобы затормозить разрядку и увеличивать «холодную войну» — подготовиться к войне. Такое положение дела больше чем достаточно убеждает нас, что миротворческим силам предстоит не только бдительно стоять на прежних позициях, но и много больше и интенсивнее возвысить активность в борьбе за прочный и справедливый мир, за разрядку, в том числе, и военную и за разоружение: за мирное сосуществование людей и их братство.

Мне доставляет большое удовлетворение и честь принимать участие на настоящем высоком собрании — Всемирном парламенте народов за мир, выступить со скромным словом, изложив нашу точку зрения по делу вожделенной защиты прочного мира. Разрешите мне от всей души приветствовать всех Вас от имени нашей Церкви и лично от своего имени и пожелать всем благословенных успехов отвоевать стабильность весьма желанного мира всюду и для всех людей земного шара.

† Дорофей,
митрополит Пражский и всей Чехословакии.

Послання церквам і християнам

«...до тих, хто одержав із нами рівноцінну віру в правді Бога нашого й Спасителя Ісуса Христа: благодать вам та мир нехай примножиться в пізнанні Бога й Ісуса, Господа нашого» (2 Петр. 1, 1—2).

Дорогі сестри і браття во Христу!

Комітет по продовженню праці Християнської Мирної Конференції вийшовся вперше від V Всехристиянських Мирних Зборів (1978) 13—17 жовтня 1980 р. в Айсенаху, НДР, в місті, відомому з життям Мартина Лютера. 250 членів комітету по продовженню праці і гостей обговорювало основну тему: «Божий завіт і наша відповідальність: християни за створення атмосфери довіри, розрядку напруження, роззброєння і справедливість». (Біблійний текст був взятий з 1 Тим. 2, 4). Ми віримо, що мирна діяльність є основним завданням в рамках послання Церкви. Її право на нас не випадкове, ні поверхове, але вимагає невтомне свідчення і службу, запалену за побудову справедливого і життєздатного світового порядку.

Нас глибоко турбує погіршення ситуації у Третьому світі. Ми свідомі неуспіху першої декади ООН за розвиток і відкинення багатих країн змінити несправедливий світовий економічний порядок. Голод, біда і муки є як образою, так і необхідним закликом до нас усіх.

Ми розпізнаємо небезпечне погіршення в галузі розрядки напруження в міжнародних відносинах і наростаючу загрозу ядерного знищення і всі ми глибоко стурбовані. Ми хочемо сказать «ні» такому потенціально апокаліптичному розвитку.

Ми пересвідчені, що жоден народ світу не має у ніяких умовах право використати ядерну зброю. Ми віримо, що сама дійсність підготовки до війни може статися причиною ядерного спалаху.

Смутно нам з приводу розкидування джерел при мілітаризації наших господарств. Такий розвиток створює МІЖНАРОДНЕ ГОСПОДАРСТВО СМЕРТІ. Світові ресурси мусять бути використані для розвитку ГОСПОДАРСТВА ЖИТТЯ, життя для всіх Божих дітей.

Тому ми віримо, що крайньо необхідно, щоб християни будь-де у світі проблем, історичного розвитку і дипломатичних заходів. Є предметом прощо нині можна багато разів знищити людство і зробити Землю непридатною для життя. «Третя світова війна буде. Ніхто це не може припинити. Жодна людина і жодна сила її не може відвернути» — ось голос спокусителя.

Роззброєння — це складне сплетіння технічних і міжнародно-правових проблем, історичного розвитку і дипломатичних заходів. Є предмтом протилежних студій, закликів, вістей і статей. «Ніхто вже все це не може зрозуміти. Ніхто не буде здатен досягти міроприйняття, спрямовані на потенціалу» — це знов-таки голос спокусителя.

Сучасна збройна техніка веде декотрих військових стратегів до спокуси, щоб робили фальшиві заключення, що «нуклеарні війни можуть бути обмежені і що можна їх виграти поступовим використанням затрашуючого потенціалу» — це знов-таки голос спокусителк.

Це голос спокусителя, коли ті, які борються за мир і роззброєння, за соціальну справедливість і визволення, названі ліквідаторами миру, а саме тим більше, якщо виявляють вони відданість принципам рівності і безпеки.

Коли б не боровся Третій світ за своє визволення і коли б не боровся за мир, багаті країни це вважають «знасилуванням» їх так званих «життєвих інтересів». Це також голос спокусителя.

Ми слухаємо Божий Завіт і ми віддані йому. Відкидаємо ми голос спокусителя і приймаємо відповідальність за пролом блудного кола заляку-вання, безнадійності, резигнації і пасивності.

I. «Бог завіщає і ми відповідаємо думками, словами і ділами. Бог нас кличе і чекає нашу відповідь. Наша відповідальність заснована на цих відносинах» (епископ Лайх). Приймаємо завіт Ісуса Христа. Бог стався людиною із солідарності з людьми і зберіг її своєю благодаттю. В нашій відповіді на Божий чин будемо цю солідарність жити як товариство (коінонія), повнота (плерома) і любов (агапе).

Всюди ми обговорюємо солідарність з людьми і рухами, як Парламент народів у Софії, якому розходиться про досягнення справедливості, про поглиблення довіри і перемоги визволення і там всюди ламаємо це блудне коло. Божа перемога над гріхом і смертю на хресті і в воскресенії Ісуса Христа нам дає імпульс для того, щоб ми активно виступали в праці для майбутнього миру і справедливості.

Церкви стоять перед двома закликами. На першому місці мусять звернути увагу людей на небезпеку, скриту у пануванні міжнародних корпо-

рацій, які під виглядом економічного розвитку владарюють над біднішими народами, щоб досягти свої егоїстичні цілі. Церкви мають також реагувати на потреби бідних і голодуючих цього світу. Чи може бути справедливість і мир у суспільстві, де жінки пригнічені, де селяни не мають землю, де робітники не можуть ні два рази щодня наїстися, де молоді люди не можуть знайти працю і де мільйони людей живе без житла? Церкви мусять бути чутливими до цього соціально-економічного зла.

II. Божий завіт нас закликає до відповідальності за те, що Боже добре творіння не буде знищене.

Ми приймаємо цей завіт. Притому не обходимо, що мирні структури, які виникли у 70 роках, досі є хиткими.

Помітно, що ці структури, які розвинулись в атмосфері розрядки напруження, не є настільки міцні, щоб не могли бути загрожені силами дестабілізації і конфронтації.

Нам чужий кожен поверховий оптимізм. Однак признаємось до християнського оптимізму, який є «оптимізмом надії».

Важливим є, щоб ми респектували наші відмінні позиції в частях, але щоб виявляли те, що нас возз'єднує в основних питаннях миру, справедливості і визволення, і щоб реалізували те творчою співпрацею.

Нас закликувано, щоб ми молилися і працювали

— за припинення розвитку, виробництва і використання атомної зброї та іншої зброї масового нищення

— за добрі результати продовження конференції про безпеку і співпрацю в Європі, яка відбудеться в Мадріді

— за ратифікацію ОСО-2

— за продовження переговорів у Відні про обмеження озброєння

— за скликання конференції про воєнну розрядку напруження в Європі

— за створення атмосфери довіри, спрямованої до конкретних кроків на користь розрядки напруження і роззброєння

— за визволення всіх експлуатованих людей і за справедливість, без чого не може бути жодного справжнього миру.

III. В Айсенаху нам стало ясно, що, дивлячись на нашу відповідальність у світі і за світ як відповідь на Божий завіт, — все сьогодні залежить від утримання принципів політики розрядки напруження, яку не можна відокремлювати від боротьби за справедливість і визволення.

Двадцять років перед кінцем тисячоліття, коли ми будемо прославляти 2000 річницю Різдва нашого Господа Ісуса Христа, Який нас конфронтував з Божим завітом і нашою відповідальністю, ми будемо суджені за тим, чи насправді ми співстворювали світ в мирі (шалом), світ без війни, світ, де панує справедливість.

Вибір, перед яким ми нині стоїмо, є простий. Це вибір між життям і смертю. Як християни ми мусимо возз'єднатись із усіма розумними людьми доброї волі. Разом з ними і з нашими попередниками, пророками і святими ми вибираємо життя, життя для всього людства. Це є оце наше життя світу, за яке Бог віддав Свого Сина, щоб Його життя тріумфувало над нашою смертю.

«Вітайте один одного поцілунком любові. Мир вам усім у Христі» (1 Петр. 5, 14).

Рев. д-р Л. Міржейовський,
генеральний секретар

Єпископ д-р Каролі Тот,
президент

Д-р Філарет,
митрополит Київський і Галицький,
голова КПП.

Ювілей священика

О. прот. Ілля Сович, настоятель приходу Ладомирова Свидницького округу, 30 жовтня 1980 р. відзначив 20 років від дня висвячення в сан священика.

Народився наш ювіляр 8 жовтня 1939 року у Шариському Ястраб'ї в родині селянина. Богословську освіту він здобув на Православному богословському факультеті у Пряшеві. За 20 років священичої служби він діяв на приходах у Гаваї, Вісланці, Лютині, а з 1978 року — він настоятель у Ладомировій. Свого єдиного сина родичі віддали за православного священика, а він свою працю виконує благочестиво і з любов'ю. Намагався він підносити духовне життя між своїми вірниками, з якими завжди жив в любові, порозумінні. Найбільшу любов і відданість Православній Церкві він проявив тоді, коли майже 10 років доїжджав із рідного села на приход у Лютині. Він намагався на Гірці створити належну духовну атмосферу для богослужень. І тепер йому довірений приход, де сім'я Православ'я проростало негайно після першої світової війни. В цьому храмі похоронено більше мощей святих, і до Ладомирової часто приходять на одпуст вірники з близької і далекої околиці вклонитися цим мощам.

До дальших років життя і діяльності о. Іллі Православна Церква желає йому, щоб чесно зберігав спадщину Православної Церкви і в повному здоров'ї щоб старався про свою родину і за звірену йому духовну паству.

На многая і благая літа!

З життя Пряшівської єпархії

АРХІЄРЕЙСЬКІ БОГОСЛУЖЕННЯ

● Преосвященніший владика Николай в жовтні служив св. Літургію у кафедральному храмі св. Олександра Невського в Пряшеві разом з пряшівським духовенством 5 і 19 жовтня.

● 12 жовтня ц. р. Преосвященніший владика Николай з супроводом відвідав приход Микулашова Бардіївського округу. Разом з духовенством владика освятив храм після ремонту і служив св. Літургію в честь храмового свята Покрова Пресвятої Богородиці. Одпустову

проповідь говорив о. прот. М. Кернашевич. Владика вручив кураторам і вірникам похвальну грамоту. О. прот. Йоан Лаката з Бардієва подякував владикові за освячення відновленого храму.

● 26 жовтня ц. р. приход Петрову Бардіївського округу відвідав Преосвященніший владика Николай, де служив св. Літургію разом з православним духовенством із околиці. Проповідував о. М. Кернашевич, після нього із словом до вірників говорив владика.

ЕКСКАРДИНАЦІЯ І ПЕРЕМІЩЕННЯ

● О. прот. Михайло Дандар після екскардинації і після звільнення із послуг Руської Православної Церкви був переміщений з Дрездена (НДР) до Левочі від 1 серпня 1980 р.

● На основі державної згоди о. прот. Михайло Дандар, настоятель приходу в Левочі, був призначений окружним архідеканом для округу Списька Нова Весь і Попрад від 1-го листопада 1980 р.

● На основі попереднього державного дозволу о. Симеон Опрондек був переміщений з приходу у Медвежому на приход Бехерів, а саме від 1 листопада 1980 р.

● 16 жовтня ц. р. в Єпархіальній Раді в Пряшеві відбулась нарада окружних архідеканів, на якій було подано звіт за окремі архідеканати, визначено дати окружних нарад духовенства в осінній час і було накреслено план праці на наступний період.

МК

З життя Михалівецької єпархії

АРХІЄРЕЙСЬКІ БОГОСЛУЖЕННЯ

● 5 жовтня ц. р. Преосвященніший владика Никанор у супроводі о. прот. Й. Хоми відвідав православний приход у Шамудовцях з нагоди храмового свята Покрови Пресвятої Богородиці. Архієрейську св. Літургію служив владика разом з православним духовенством. На тему свята проповідував Преосвященніший владика Никанор.

ТРАДИЦІЙНІ ОДПУСТОВІ БОГОСЛУЖЕННЯ

● 19 жовтня ц. р. традиційні отпустові торжества відбувались: у Бенятині богослуження служив о. прот. Й. Хома з о. прот. И. Надзамом та місцевим священиком о. прот. Ладіславом Федором. Проповідував о. прот. Надзам;

● у Нижній Рибниці служив богослуження о. А. Глоговський з Осадного разом з місцевим священиком о. Я. Гатраком. Проповідував о. Глоговський.

НА ПРАВОСЛАВНУ ЦЕРКОВНУ ПРЕСУ ДАРУВАЛИ:

Марія Іванчинова, Поздішовце — 50 Кчс, родина Семанова з Дубравки — 65 Кчс.

Сердечно дякуємо тим, хто дарував на пресу. Прізвища дальших публікуємо у наступному номері.

Посмертні згадки

З жовтня с. р. ввечері після тяжкої хвороби свою безсмертну душу на 47 році життя віддав довгорічний куратор Православної Церкви у Лівові брат Штефан ХОМА.

Наземне життя небіжчика не було легке, адже родинне бремено лягло на його плечі, стараючись про свої малі діти і про свою дружину, яка піддавалась тяжким операціям.

Небіжчик був і функціонером Ради МНК у Лівові. Похорон небіжчика відбувався 5 жовтня ц. р. за великої участі вірників. Похороняв його о. прот. П. Пиданич із Лукова.

Над відкритим гробом прощалися з небіжчиком голова МНК, а також співпрацівники із Заводу тяжкого машинобудування з Бардієва, де небіжчик працював.

Вічная йому пам'ять!

---

8 вересня ц. р. свою безсмертну душу віддав Створителю Йосиф СТРАКА з Мільпоша на 79 році життя. Небіжчик був співзасновником православного приходу у Мільпоші з тодішнім настоятелем о. Андрієм Цуглевичем, для якого виконував і обов'язки куратора від 1930 р. до 1952 р. і таким чином допомагав духовному отцу в його нелегкій роботі.

Православній вірі він лишився вірним до останньої хвилини свого життя, що засвідчує і те, що перед своєю смертю прийняв маслосятіє, яке одержав із рук православного священика о. Михайла Копчика.

Похорон відбувся 20 вересня 1980 р. і справляли його о. Сергій Цупер настоятель з Лютини, о. прот. Йосиф Ілюк, спиритуал ПБФ, і о. Павло Пиданич з Єпархіальної Ради в Пряшеві.

Вічная йому пам'ять!

Із світу

● *Православна молодь, організована в організації «Синдеємос», мала свої збори у Фінляндії на початку серпня 1980 р. Засідання проходило у православному монастирі Валаму. На фестивалі було понад 300 делегатів із 30 держав. Гостителями були православні фінни — тамтешні православні монахи. Фестиваль відкрив архієпископ Фінляндії Преосвященніший Павло. Закликав молодь, щоб боролась за мир у всьому світі, а також за єдність Православних Церков.*

Темою засідання було «Свідчення і служіння Христу». Члени засідання були розділені до 11 трудових комітетів й обговорювали такі питання, як місіонерство і правда, наука, технологія і християнська відповідальність, Православ'я і культура, проблема насилля, війна і смерть. До організації «Синдесмос» були прийняті студенти Коптської Православної Церкви, Грецької Православної Церкви, з Великобританії, з ЧССР, США і Гани. Новим главою було обрано Джорджа Нахаса з Лівана, секретарем — диякона Рауно Пієтарінена з Фінляндії, заступниками голови — архімандрита Августина з СРСР, пані Марію Стахович з Франції і пана Георга Далака з США. Засідання проходило на надзвичайно високому рівні любові і віри.

З «Гласника», № 9/80.

● *ПРО БОГОСЛОВСЬКИЙ ДІАЛОГ. Халкідонський митрополит Мелітон дав інтерв'ю редакції лондонської газети «Таймс» про перспективи богословського діалогу між Православною і Римо-Католицькою Церквою. Питання було поставлене так, немовби знову мало б досліджуватись і пояснюватись питання про папський примат і непомильність папи. Митрополит вдало відповів на так поставлене питання: «Нове тлумачення про примат і папську непомильність, оскільки це визначив Ватіканський концил «ад гок», може, зробить Третій Ватіканський концил сам, бо це буде вимагати нова ситуація. Хоч обидві рішення ватіканських концилів (примат і непомильність) — це головні перешкоди до єдності наших церков, діалог поки що не є спрямований на це питання, але в першій фазі це буде питання-тема: «Тайна Церкви і Євхаристії у світлі тайни Св. Трійці». Митрополит Мелітон сказав, що перша зустріч між православними делегатами з римо-католицькими увінчалась успіхом. Першим успіхом є те, що були засновані змішані комісії, що є фактом, і вже діють вони активно. Тридцять представників православних церков і тридцять представників римо-католицької сторони зійшлись на одне місце, сіли за один стіл, вперше добровільно після так довгого часу (майже після одної тисячі років). Була дана можливість взаємно пізнатись, молитися і жити поряд себе. І це вже другий успіх. Третім успіхом є те, що домовлено на порядку першої фази діалогу, про процедуру. Тепер ми вже здатні вести самотній вже діалог. Нарешті митрополит сказав: гадаю, що західні церкви будуть мати з першої фази діалогу знання з культури і духовної практики Сходу, а ми теж ближче пізнаємо Західну Церкву.*

«Епіскепсіс», 1980, перевзято «Вестніком», № 684.

Заклики Всесвітнього парламенту народів за мир

Народи світу глибоко стурбовані. Небезпека світової ядерної війни ніколи не була так близько, як тепер. Підвищення кількості ядерної зброї, нагромадження арсеналів смерті досягло критичну міру. Дальше продовження цього процесу ставить людство перед небезпеку знищення.

«Нова ядерна стратегія» — це підступний обман народів, метою якого є переконати людей про можливість ведення обмеженої або локальної ядерної війни без її поширення на глобальну ядерну катастрофу. Ми категорично відкидаємо цю небезпеку, цю нелюдяну доктрину!

Народи всього світу, які за ціну жертвенної боротьби вже більше як три десятиріччя не допустили розв'язання світової війни і витратили так багато сил в ім'я роззброєння і розрядки напруження, відкидають бути співучасниками цих намірів. Вони вимагають припинити наростаюче озброєння, зупинити брязчання зброї, припинити акти агресії і воєнного грабежу, усунути страхіття ядерної війни.

Закликаємо до тверезості і почуття відповідальності політичних і державних діячів, звертаємось до урядів.

Відкидайте нову програму озброювання! Припиніть виробництво всіх видів зброї масового нищення — ракетно-ядерної, нейтронної, хімічної і будь-якої іншої.

Обмежуйте воєнні склади! Забороніть ядерну зброю!

Звертаємось до усіх, яким був даний мир: Сьогодні вже мало лише проявляти стурбованість! Не досить лише бити на аврал! В силах народів захистити мир — їх першочергове право! Необхідно вести переговори!

Нехай з небувалою силою прозвучить наш голос! Зупинім тих, які пробують відкинути мир у пропасть! Усуваймо все, що нас розділює! Поєднаймося в боротьбі за усунення страхіття ядерної війни!